

ПРВА ГНЕЗДА НАКОН ЧЕТИРИ ДЕЦЕНИЈЕ

• Орнитолог Дејан Ђапић, члан Друштва за заштиту и проучавање природе „Натура“ из Сомбора: Први пар модроврана населио се 2014. године у кућицу код Крушевља

Модроврана, величине гутке, карактеристична за травната станишта, степе и слатине, не само да је угрожена врста птица, него је готово дошло и до њеног истребљења у Србији. Угрожена је нестајањем станишта услед интензивирања пољопривреде, као и смањеном броју стабала са одговарајућим дупљама, и интензивним коришћењем пестицида.

Друштво за заштиту и проучавање птица са својим локалним партнерима, већ годинама ради на активnoj заштити националне популације модровране. Кроз програм постављања дрвених кутија за гнезђење, војвођанска популација повећана је са 15 на више од 250 парова, што представља највећи успех у заштити угрожених врста птица у нашој земљи.

У ову акцију укључило се и Друштво за заштиту и проучавање природе „Натура“ из Сомбора. Почело је постављање дупљи у околини Станишића, Риђице, Крушевља, Чонопље, Свилојева и Бездана.

Први резултати нису охрабривали. У околини Суботице и у Банату број парова је почео да расте из године у годину, а код нас дупље нису биле насељене модровранама. Разлог је што се младе модровране углавном враћају из Африке на места у близини којих су се излегле.

Младунче модровране

ВЕШТАЧКЕ ДУПЉЕ ЗА ГНЕЗЂЕЊЕ

У другој половини XX века, нестанком салаша, старих дрвореда дудова и шумарака опада број модроврана у Србији. У првој деценији XXI века у Војводини преостаје десетак парова, и још неколико десетина у јужнијим деловима наше земље. Тада орнитолози, по угледу на комшије из Мађарске, почињу активну заштиту. Суботичко Удружење љубитеља природе „Рипариа“, у сарадњи са новосадским Заводом за заштиту природе „Електродистрибуцијом“ и са другим организацијама за заштиту природе, почиње са акцијом постављања вештачких дупљи за гнезђење, јер је недостатак места за гнезђење уочен као водећи проблем за ову врсту. У недостатку дрвећа, дупље за гнезђење постављају се на ниско и средње напонске стубове електромреже – рекао је Ђапић.

Нисмо одустајали, и 2014. године први пар Модроврана населио се у кућицу код Крушевља. Био је то први случај гнезђења ове врсте код Сомбора након 40 година! Те године имали смо један пар који је извео четири млада, а ове године у 30 постављених дупљи имамо 19 парова. Имали смо срећу да су травната станишта привукла птице које се селе из Мађарске. То смо сазнали јер смо ухватили птице прстеноване код Будимпеште и Кечкемета – каже орнитолог Дејан Ђапић, члан Друштва за заштиту и проучавање природе „Натура“ из Сомбора.

Све младе птице се прстенују у дупљама, а у новије време постоји могућност стављања опреме за сателитско праћење.

Прстеновање је важно да би смо пратили шта се догађа са птицама. Имали смо интересантан случај да су три младунца из исте дупље код Риђице, наредне године пронађена. Птице су се гнездиле у Банату, у Мађарској и код Чонопље. Друштво „Натура“ сваке године прати популацију модроврана у околини Сомбора. Прстенујемо их, мењамо старе дупље, постављамо нове – истиче Ђапић.

У раду се највише ослањају на локалну екипу коју, осим Дејана Ђапића, чине, Томас Мере, Антун Жуљевић, Ненад Спремо, Горан Клавић. Друштво сарађује са Удружењем „Рипариа“ из Суботице и са Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије. Модроврана је веома интересантних боја. Веома је интересантних боја, тиркизно плаве и риђе, а обликом и начином лета подсећа на врану, тако да је име прилично јасно описује. То је врста карактеристичне за травната станишта, степе и слатине. У Западнобачком

Друштво „Натура“ прати популацију модроврана, прстенује их, мења старе дупље, поставља нове

ПТИЦА ИЗ БАЧКЕ ТОПОЛЕ ПРОНАЂЕНА У АФРИЦИ

Прошле године је у Намибији, у Африци, пронађена повређена модроврана обележена као младунче у гнезду код Бачке Тополе. То значи да је ова птица прелетела више од 7.000 километара удаљености до свог одређеног крајева. Путовање је трајало 231 дан. Птица је опорављена и пуштена на слободу.

гој половини априла. Храни се инсектима и глодарима. Женка снесе до седам јаја. У зависности од године, у просеку отхране три до четири младунца.

За сада модровране у нашем округу успешно опстају, каже Дејан Ђапић, али њихово присуство у будућности је неизвес-

округу још је преостало таквих станишта око Станишића, Риђице, Крушевља, Чонопље, Свилојева, Бездана. То су мале површине, али су довољне за опстанак посебних врста биљака и животиња. Једна од

тих врста је модроврана. Модроврана је птица која се гнезди у дупљама у дрвећу и лесним одсесима, али и у вештачки направљени кућицама.

На зимовање у Африку одлази крајем августа, а враћа се у дру-

го због учесталог преоравања преосталих пашњака и слатина, и поред тога што су ливаде Горњег Подунавља номиниране за заштиту као предео изузетних одлика.

С. М.

Дупље за гнезђење постављају се на ниско и средње напонске стубове електромреже

